

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

5. Foeci tres diffic. Euangelij propag. S. Spiritus P. Alenio complanat, illic mira praestat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

vt quibus patris sui memoria (illic olim Proregis) cum faceret gratiosum.

In eas redactus angustias, fecit Alenius, quod fieri Deus ab ipso voluit, seque illi committens, ex eius vnus fiducia opem habere suspensam voluit, quam aliunde frustra expectasset. Dio igitur facto Pentecostes in humilem casam peregrinus diuertit, Collocato altari sacrificat, recurrentique mysterio congruam spiritus sancti lucem calamitosi populis exposcit; & sibi ad eos Deo mancipandos eius ignis scintillam, quo quondam in Apostolos effuso pluerat, quorum ipse dumtaxat officio fungeretur, dotibus, & merito careret. Hæc orans cum lachrymis, erigi se animo sensit, quàmque in spes minimè vacuas, etiam post paulum expertus est. Nondum biennium fluxerat ex quo Partes Ceum, ex baptismo Melchiorem Christo pepererant, portentosi virum ingenij, Michaëlis Doctores filiorum Præfectum eruditioni, ea verò scientiæ omnis præstantia, vt ex eius furtiva lucubratione Literatus quidam, primas in examine Pechini adeptus sit inter illos trecentos qui Doctores lauream ambiabant. Nominatusque sit de more, toto imperio tanquam ingeniorum Phoenix, ac fraude licet paulò post deprehensa, pari vterque gradus omnis petendi multatus sit interdictione, alius innocens, alius furti reus; famam tamen, & decus in summa hominum admiratione Ceus retinuit, nec erat inter Mandarinos qui pro magno viro illum non coleret. Christianus effectus vt erat acuta ad intelligenda diuina perspicacitatis, & ardore non segni ad ea euulganda, cœpit in natali Fochiensis Prouinciæ oppido, prima legis susceptæ semina iacere, inde cognito Alenij aduentu, Focœum illic ad eum contendit, vbi obeundis cum eodem obsequiorum officiis apud singulos Magistratus prædicauit eum ita magnificè in illa non modo Prouinciæ, sed scientiarum Metropoli, vt excellentia virtutum & doctrinæ cunctis esset venerationi; sub hæc etiam illi comes esse ad Colaum Ié voluit, qui miliaribus triginta distans in secessu suo rustico exploratorum vitabat oculos ab hoste capitalissimo Gueicuno sibi perpetuò incumbentes. Ac visendi quidem officio Colaui, hilaritate respondit ad speciem ficta, Eunuchi videlicet terrore nunquam non anxius, vt cui promptius nihil esset quàm suis odiis sacrificare hominem, iam priuatum; Patris tamen paulatim aspectu, animosior effectus, pristinas resumpsit ad eum inuandum cogitationes, & lucem diuinam Fochiensi Prouinciæ inferendam. Cœna illum dignatus est sumptuosa & splendida, cum Melchiore deductore; fratris inde filio commisit, vnâque ardentem ad Externorum Focœi Præsidem commendatitias, quibus Præsides omninò liberaliter satisfacit; inuisit enim confestim Alenium, & suo arctatum diuersorolo in ædes transtulit, quas aduentum procerum non aspernarentur superba fastidia. Defensionem eius in se ipse suscepit, & paratocinium concessit Focœi habitationis. Hinc diu, noctuque post Præ-

5.
Focœi res
diffic. Euan-
gelij pro-
pag. S. Spiri-
tus P. Alenio
complanat
illic mira
præstat.

fidem Mandarinorum frequentia, qui percurati hominem altiùs, cum deprehendissent maiorem famam, & Melchioris claro præconio; amicitias cum eo iunxere arctissimas. Ipseque adeò Colaùs Patris benevolentia pellectus imperare sibi non putuit quin Foceum veniret, & tunc illum adiret, cum solenni sua nobilis comitatus, & donorum magnificentia, parui ducens aliis commendasse, nisi suam & ipse operam illi commodaret. Leuia enim hæc videri poterant ad ea quæ Alenio parabat, velum nempe ex serico peramplum, Christianæ legis encomio, & laude Alenij, sua ipsius manu atque ingenio grandibus inscriptum literis, quibus significabat [ab Alenio persuaderi sanctam legem, dicendo & tacendo; rationum scilicet, efficacitate, & sanctorum viuendi, seque suo vtrumque testimonio affirmare.] Quamvis verò id esset ad Christianam rem vel inde conficitur quod præter alia nemo foret tam amens, & impudens, qui legem damnaret, quam suo Chirographo, testimonio, & fide comprobasset, totius per annos octodecim, Præfectus imperij, & Administrator; Bonziorum nemo qui Alenium calumnia peteret, tanto laudatum oraculo. Nec diu solum pendit hoc velum in aula & omnium oculis, summus rituum Præfex huic aliud addidit, aliud vnus ex Assessoribus, alij alia; Colaam imitati; quæ nolim perinde accipi vti apud nos æstimantur, gratuita, & blanda, speciosaque mendacia; suum illic habent tanquam decoratorij pondus iudicij, iisque attonitus Mandarinaster ille, qui famoso libello Christi legem indignè secuerat, ac virorum tantorum laudatione tantum non iuridica pro diuina lege, & Alenio, damnatus, infamis libelli quotquot retrahere potuit ectypa combussit, errorisque veniam, & ignorantia Colao coram, ab Alenio rogauit. Supererat vltimum conciliandus Prorex Alenio, & pernicioso errore liberandus. persuasum illi fuerat eum cum Batauis eiusdem & gentis, & religionis esse, cuius erroris absurdum multiplex, classis qua debellati fuerant Bataui, Præfecto sibi valde amico, demonstrabat Alenius, ex Geographicis descriptionibus; hic verò locorum ignaros dedocens, confirmabat etiam longiùs professione legis ab iis dissidere quàm longinquitate regionum, quæ dùm amici & veri gratia inculcaret; venit Ciuenceum modesta legatio ab reliquijs Batauorum qui ea quam dirimus proxima insula depulsi, mare interiùs ad Formosam tenebant. Poscebant commercij fœdus ab ea ciuitate mutuis conditionibus fidelitatis, & amicitia. Urbis Rectores octoviri, cum inclinarent animum ad hoc fœdus publico quæstuosum, mittitur à Prorege qui rem disturberet idem classis Præfectus, qui partim suorum ciuium, præsentis Alenio frui optantium; partim ipsius Alenij studio illum duxit eadem secum nauis Prætoria, & iis tanquam fraternæ benevolentia argumentis vt ambigeret nemo illum à Batauis longè esse diuersum, quem Batauorum hostis, & domitor tam comiter & familiariter adhiberet. Sedem ergo Focei Alenius triplici metu expeditam, vt sensir consistere,

laxau

laxavit mox Apostolico igni quo insigniter ardebat viam, sed ea moderatione, ne præcipitando assequi præmatura, etiam partis excideret: quod in negotio Gueicuni Eunuchi præclarè ab eo seruatam videbimus.

Primus vltro campus se illi obrulit ferendus, Academia Foceensis ingeniorum medulla, & delibatus Literatorum cremor, quibus morum vnà, & politicis virtutes tradebat Magister eximius. Is inter primos Alenium adiens post vrbanos ritus salutationum, summam ex eo petit sapientiæ Christianæ, tum contemplatricis, tum in actiones, vsúmque prodeuntis, quàm perfectum veri, & recti canonem minimè dubitabat quòd suo dignam sublimi præconio Colaus Ié illam iudicasset. Motem gessit quærenti Alenius, audientis tam plena lætæque approbatione, vt diceret, quicquid inerat Confusio boni, Christianæ legis excellentia contineri, cuius de Deo & decalogo verba, Confusij dogmatis confirmabat. Postridiè verò suis stipatus Academicis cum rediisset, rogauit Alenium omnium nomine ne grauaretur sua præsentia cohonestare primum illorum cœtum, verbæque ad illos facere, quod magistræij arrogans, & inuidendum munus cessisset nemini nisi quem animo concepisset, omnis sapientiæ opibus affluentem. Eo se confert Alenius & prolixis vtrîmque obsequiis obitis, post ciuilitates proclinationum ad Confusij nomen exhibitas, quod aureis literis sublimè splendebat, cum iis cõsedit; inde symphonix grauis cantus, ad serenandas mentes, & rebus dicendis, tranquillitate, docili præparandas; surgit cantu silente lector ex Academicis, & textum Confusij seu fortuitum, siue ad hoc studiosè quæsitum recitat alta voce, cuius hæc erant verba [legem cœli, naturæ legem dici; huius directionem, vocari viam; huius partitiones, & dispositionem, legis positivæ censerî nomine.] Sub hæc librum Alenio defert qui ab Academia Præsîde rogatus in ea dicere, versòque in se nuda omnium inuitatus, pro legitima Sinarum in admittendis honoribus restitutione, diu ac sæpiùs renuit, tenuitatem suam, & muneris pondus, confessusque doctissimi verecundiam excusans; quibus vicissim à Præsîde humanissimè dilutis, tunc veluti iustus, & vi beuola coactus, aggressus est dicere [cœlum ex quo illa in nobis, communis naturæ lex, haudquaquam id esse quod suspicimus oculis, sublimè, concretum, volubile, quod constanti vertigine circumfertur, & vario cœlestium luminum obiectu, flexuque stellarum errantium, solis potissimum, anni vices quater, mundi scenam quotidie mutantis; Palmare intelligentiæ, ac mentis opus esse, legem rationis hominibus iusticæ, quod dictari non potuit à natura, rationis, intelligentiæ animæque experti, nec suis motibus viuendi regulam valenti nobis describere. Significari ergo illo textu, cœli Dominum, cœli vocabulo, fuisseque Confusij hanc mentem, ex multis eius Philosophiæ locis euidenter probari, quibus sibi est visus nomen idoneum diuinitati tribuere, cum rei supremæ, atque amplissimæ; nobilissimæ ac summè

6.
Rogatus
verba facit
Academicis.